Szalonta, januar 27. 1848.

K 513/699

Kedves barátom,

Az igaz, rettenetes dolog hogy 133 napja mióta nem irtam önnek, de annak oka azonnal igazolva van, mihelyt kisül hogy kb. száz negyven nap óta nem irt nekem levelet, legalább én nem kaptam annyit se, mint egy bírópecsét, a mit pedig Szabó Mihály főbiró uram olly aprora nyirbál mint egy krajczáros kovának 1/4 része. Nem irtam te-hát azért, hogy érdeket gerjeszszek magam iránt, s meg charactiroztatassam – vagy caractiroztatassam annak rendi sze-rént. És ez meg is történt, elegiám, a mi ugyan inkább ju-venal-satira mint elegiaszőrü épitmény, három, részint értel-met is csavaró, nyomtatási baklövés daczára (pl: Ifjú édes romja Ifjú élet romja h. stb.) feldicsértetik: ergo satisfek-cziót nyertem, ergo le vagyok kenyerezve, ergo válaszo-lok. Mellőzve a tréfát, én se nem meghaltam sem az Élet-képek sorsa valami tulságosan el nem foglalt, miután csak havonkint irok belé: inkább mondhatom hogy Toldi es-téje foglal el, mit ohajtanék becsülettel bevégzeni: de az az én életköröm olly prózai valami, hogy sokszor hét számra sem tudok kibontakozni a prózai hangulatból. Hiába! költőnek szabadnak, függetlennek kell lenni: kö-szörön én a vers irást, a mit ottanottan sertéspanasz irás és a Liptákné tyúkpanasza szakaszt félbe. Azon-ban ezen nem segít sem a jó isten, sem a jó em-berek: hát huzzuk az igát és nézzünk a föld, nem az ég felé.

„Murány ostromát" én is irtam, az igaz, de pá-lyamű nem lehetett 1mo: mert csak decz. 11-én, anni curren-tis lettem kész vele, holott a beküldési határidő nov. 20. Ha ez nem elég ok 2do: mert belészeretvén a tárgyba ötszáz s egynéhány négysoros strophában el-solváltam azt; tehát nem volt kedvem 12 aranyért bizonytalanra odavetni, annál kevésbbé, mert, ha valami ármánytól, például universalis nyerőtárstól nem volt is okom tartani 3tio: a mű nem az ugy nevezhető hoch-magyar nyelven van irva, hanem ollyanon, melly a mivelt irói s erőteljes népi nyelv közt kö-zéputon jár, tehát, mint népiest, könnyen odább lökhették volna. Hogy Petőfi, Tompa is irtak, azt én csak később tudtam meg, valamint azt is hogy az én alapeszmémet: is-ten a némbert szerelemre teremté Petőfi praeripiálta, melly eszmét ugyan nem hiszem hogy kegyednek már nálam létekor ne emlitettem legyen, tehát tanum le-het, ha plagiumper keletkeznék. Egyébiránt nálam a

kivi-

tel annyira különböző, mißerint nem hiszem hogy valaki az eredetiséget tőlem elvitassa. De Petőfi sem fogja azt tenni, mert midőn nálam létekor, oktober végén, én az ő Szécsi Máriáját kéziratban olvastam, ő is olvasta az én Murányomnak már kézen volt felét, miből az alap-eszme már nagyon tisztán kitünvén, bámulva tekintettünk egymásra s Petőfi lélekrokonságot vélt fölfedezni ebben is, mint ujabb bizonyságát máskori mondásának: „te, ebatta, te sokszor ollyat gondolsz és mondasz, hogy nekem ugy tetszik, mintha én mondtam, vagy gondoltam volna;" én pedig azt válaszoltam: mindketten megleltük az egyetlen archimedesi pontot, mellyből Szécsi Máriát művészileg felfogni lehet és kell; (ha az ember ugy nem akar vele járni mint Tompa Miska). Petőfi szivesen magára vállalta hogy vásárt keres műveimnek; őhozzá küldöttem Murányt is december közepén, s ott olvasták ő, neje és Jókay; tehát ennek mutatványt nem küldtem, sőt talán nem is tudnék azt szakasztani belőle, mert én nem egyes helyekért, hanem compositioért dolgozok. Azonban ha kivül isten neki; vásáron van, s minél inkább kolompolnak annál jobban összecsődül a vevő és bámuló. Emich fogja kiadni, még nincs tökéletes alku, de folyamatban van az. Remélem József napra megjelenik, tehát nem küzködöm most vele hogy skeletonját kiszedjem s odaküldjem.

A Niebelungen dal nekem igen tetszenék, de mind e mai napiglan (a holnapot is beleszámitva) szinét sem láttam. Vártam eléggé, s ez elég volt értőlem, többet nem tehettem. Zrinyiről majd gondolkozom, vagy eredetit irok valamit, mire Toldy Ferencz által nagyon de nagyon fel vagyok levélben szólítva.

(Szász ur nem jár mostanság hozzám, azt mondják beteges: egyébiránt lakik Várad-olasziban a megyei kórház körül. Kalicza Károlyt sem láttam ebben a három évben, azt sem tudom hol lakik, mig végére nem járok.)

A mi pedig ezt a Szalontát illeti: igen előhaladt — az adósság csinálásban, a költésben jövedelem nélkül, a civódásban személyes érdekből, a sokféle huzásban és sokféle húzásban: szóval mindenben a mi a közjót agyonüti, vagy lassu méreggel elsorvasztja.

(Végezetre pedig én, nőm és kicsinyeim egészségben va-
gyunk: Julisa a 100 mesét nem csak olvassa, de meglehető-
sen el is tépte, Laczi azonban minden lehető alka-
lommal generaliter reservál, fenntartja a fenntartan-
dókat, megemlítvén hogy a „száz mese száz képpel Lafon-
taine után, kiadja Heckenast Pesten" övé is, mert ket-
tőjöknek küldte volt Szilágyi bácsi.)

Isten áldja meg édes barátom, vegye szíves
üdvözlésünket a távolban hol most, úgy hiszem,
a postakürt hangja is megfagy, midőn nálunk
araszos jégcsapok fagynak a halandó ember ba-
juszára. Éljen boldogul! kívánja

igaz barátja
Arany János

M.T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA